

nagyon is érthető rést vágott és hogy mi a hegyi front számos helyén állásaink eltolásával az egész helyzetet uraljuk.

A mai hivatalos jelentés.

Budapesti, július 1.

(Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

(HIVATALOS.) Olasz arcvonal:

A Piave arcvonalon nem történt különös esemény.

Asiagótól délkeletre ismét heves harcok voltak.

Minthogy a Cell del Rosso-t és a Monte die val Bellát csak nagy áldozatok árán tarthattuk volna, visszavontuk e pontok megszálló csapatait a stenpei erdő szélén levő régebbi főállásunkba.

Canoveától délre, Asiagónál elleneséges felderítéseket visszautasítottunk.

Szárazföldi és tengeri repülőink a Piave-torkolat vidékén sikeres repüléseket végeztek az ellenség katonai telepei ellen és teljes számban visszaverték.

A vezérkar főnöke.

Döntő események készülnek a nyugati fronton

Bern, július 1.

Párisi táviratok szerint idegen hadvezérek érkeztek a nyugati frontra.

Minden jel arra vall, hogy a nyugati fronton döntő események állanak küszöbön.

Berlin, július 1.

(Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A nagy főhadiszállásról jelentik:

Nyugati harctér: Ruprecht trónörökös hadcsoportja: A harci tevékenység este a harcvonal több helyén feléledt. Az élénk felderítő tevékenység tovább tart. Az angol részleges támadásokat Alberttől északra visszautasítottuk.

A német trónörökös hadcsoportja: Az Aisne és a Maas között az ellenség élénk tevékenységet fejtett ki. A gyalogság felderítések céljából ismételten előrenyomult.

Saint Pyerre Aiglenél és attól délre a franciák délfelé heves tüzelőkészítés után támadásba fogtak, visszautasítottuk őket.

Löwenhardt hadnagy 32-ik légi győzelmét aratta.

A számbavétel lezárása szerint a számadó csapataink kezdete 1918. március 31. óta eddig a gyűjtőhelyeken keresztül elszállított foglyok száma — leszámítva a beteg-állomásokon keresztül hátraszállított sebesülteket — 101.451-et tesz ki.

Ebből az angolok 94.939 foglyot, köztük 4 tábornokot és mintegy 3.100 tisztet. A franciák 89.099 foglyot, köztük 3 tábornokot és 3.100 tisztet vettek. A többiek portugáliak, belgák és amerikaiak között oszlik meg.

A harcmezőkről 2476 ágyut és 15.924 géppuskát szállítottak be a szákmánygyűjtő helyekre.

Ludendorff,
első főszállásmeister.

A németek esti jelentése.

Berlin, június 1.

A nagy főhadiszállásról jelentik július 1-én este:

Helyi, részleges küzdelmek a Marne-től délre.

A francia szocialisták Thomas municiószaki miniszter ellen.

Genf, július 1.

A francia szocialisták igen fel vannak habozva Albert Thomas ellen, mert csatlakozott ahhoz a negyven szocialistához, akik Basanes vezetése alatt hazafias nyilatkozatot tettek a június 28-án megtartott párisi kongresszus előtt. Thomas ellen heves támadást fognak intézni, ezt megelőzőleg pedig pártbizottság elé idézik, mert mint miniszter, Ribot-tal összejátszva, visszautasította az osztrák-magyar monarchia békeajánlatát.

A „Populair“ árulással vádolja Thomast. Renegátnak titulálja és megfenyegeti, hogy majd leszámol vele.

A legnagyobb német légi támadás Páris ellen.

Páris, július 1.

A múlt éjszaka a jelzőkészülékek éjjel 11 órakor repülő-támadást jelentettek be. A veszély elmúltát 12 órakor jelezték.

Genf, július 1.

A Páris ellen eddig intézett német támadások egyike sem volt olyan erős, mint a múlt éjjel intézett támadás. A német repülőgépek elosztása új rendszer szerint történt. A Párisban és Páris körül felállított védőágyuk éjjel 11 órától 12 óráig szakadatlanul lövöttek. Párisra a mai délelőtti azzal költötte el, hogy a legjobban sújtott helyeken számos kórházat látogatott meg. A német repülőcsoportok számát háromra teszik, a repülőgépek összes számára vonatkozó adatok eltérnek egymástól.

A Romanovokat száműzik Oroszországból.

Moszkva, július 1.

A szovjetek bizalmiférfiainak kongresszusa elé, melyet a napokban tartanak meg, indítványt terjesztettek, hogy a Romanov-családot száműzzék Oroszországból.

Take vonata Bukarestbe megérkezett.

Bukarest, július 1.

Az ugynevezett Take-vonat Jassyból Magyarországon és Ausztrián át való utaztában ide érkezett. A vonaton van Take Jonescu, a romániai olasz és spanyol követ, valamint több román diák, akik Szejben akarják tanulmányukat folytatni.

A szovjetek helyzete egyre rosszabbodik.

Bern, július 1.

Pétervári táviratok szerint a szovjetek helyzete egyre rosszabbodik. A munkások átpártoltak a bolsevik-ellenesek táborába és követelik a szovjet-kormánytól azonnali lemondását. A parasztok megesküdtek, hogy a bolsevikieknek nem szállítanak élelmiszert. Péterváron és Moszkvában rattenetes éhínség pusztít. Kelet-Oroszország már elpártolt a bolsevikiektől.

Kerenszkijt tartózkodóban fogadták Párisban.

Genf, július 1.

Francia lapjelentés szerint Kerenszkijt szemben Páris egyelőre igen tartózkodóan viselkedik. De nemsokára eljön a nap — írja a

francia lap — mikor megjelenéséig nyugalom örömet kelt, miután Napoleonnak elbárol való visszaterése.

Clemenceau válaszol a központi hatalmak nyilatkozataira.

Bern, július 1.

Hágából táviratozzák a „Nieuw-ak“ Clemenceau a jövő hetén nagy érdeklődéssel fogja válaszolni a német és osztrák-magyar diplomataik beszédeire.

A kadettek központi végrehajtó-bizottságát letartóztatták.

Zürich, július 1.

A népbiztosok tanácsának parancsára a kadettek központi végrehajtó-bizottságának összes tagjait letartóztatták. Egy sereg ismert politikust, köztük egy minisztert is. A kadettek a mihamarabbi fordultak segítségért, hogy vigyék vissza nek a rettenetes állapotokhoz. A meggyilkolásának hírére csak azért jeleztek, hogy kompromittálják a seviki kormányt.

Hír a központi hatalmak állólagos lépéséről.

Amsterdam, július 1.

Londonból jelentik: Állólagos és bizható zürichi forrásból az a hír érkezett, hogy a központi hatalmak felhatalos képviselő utján lépéseket tesznek, hogy a szövetségeseknek bizonyos körökben elfoglalt álláspontjairól megtudjanak. A központi hatalmak döntje azonban nem jutott el a szövetséges államokkal és a szövetségük eredménytelen maradt.

Az új termésre

Az erdélyi gazdák serege

— Az „Ujság“ tudósítójától. —

Jelentette az „Ujság“, hogy megkezdte az új termésrendelet, amely a gabona becsúsztatásának, a fogyasztható mennyiségének és általában a termés összes részleteit kimeríti.

Mint ismeretes, a buza új ára 60 le, hogy azonban a gazdaközösség minél gyorsabban és pontosabban szolgáltatssa be a gabonáját, a kormány az átadás terminusának megfelelően külön prémiumokat állapít meg, amelyek igen természetesen azokat a gabonatermelőket gyorsan jelentik be és adják át gabonájukat. Legjobb esetben 90 kőnát kaphatnak a buza mázsájáért. Ez a legjobban azonban sajnálatos hátrány jelent az új gazdaságnak, amelyet azért büntet a kormány, amiért az időjárás nálunk hátrányosabb, mint az Alföldön.

Az első terminus ugyanis július 15-én, amely megfelel az Alföld időjárásának, azonban figyelmen kívül hagyja a hegyvidéki, illetve hátramaradottabb erdélyi területek s lehetetlenné teszi, hogy a legszűkebb erdélyi gazda is szívesen adjon a prémiumot.

Amíg ugyanis az Alföldön már Pétervári napján megkezdik az aratást s időközben arra, hogy július 15-éig felcsépelhessék a gabonát, addig Erdélyben s szor még meg sem kezdték július 15-én az aratást, nemhogy termései eredményesek lennének még ekkor a gazdák beszállítására. Ennek ellenében az erdélyi gazdasági Egyletnek a július 15-én a gabonatermelés s a gabona árát egyébként a kormány a jövő évi közvetkezéseket tartalmazza.

A tizenöt évvel felül östermetű munkások végző férfi és női munkás részére buzaár

szőlő a fejlagy naponként és fejenként 15 logram, a szőlő ezen alóli őstermelők részére és ezek családtagjai részére naponként és fejenként 2 logram. Őstermelő mindenki, aki valóban gazdaságosan mezőgazdasági munkát folytat. Aik a gazdaságukra nézve őstermelők, de mezőgazdasági munkában nem vesznek részt, vagy akik földdel bírnak, de rendszeres foglalkozásuk más, azok nem kapnak őstermelői juttatást. A közlekedési miniszter az őstermelők részére, ha a termés-eredmény megengedi, pótdagokat fog megállapítani.

Mindenki más részére a fejenként és naponként fogasztható lisztmennyiség 240 gram. A bányászati, pári és közlekedési üzemek munkásai a közlekedési miniszter által megállapított pótdagban részesülnek. A kölesből és búzából gyasztható mennyiséget a törvényhatóság első tisztviselője állapítja meg.

Gazdasági szükségletre csak annyi gabonamennyiség jár, amekkora a gazdasági családok szükségletére, kiknek tanítóknak, közszolgálatban állóknak természetben való járandóság-vándorlások elemezésére, hasznosítási részre, cséplő részre, vetőmagra s állomány eltartására föltétlenül szük-

szükség van. A búza céljára katasztrális holdanként legfeljebb 100, rozsnál 110, árpnál 90, zabos búkkönyvénél 90, kölesnél 70 kilogrammot lehet számítani. A sertésbirtok új rendje szerint háztartás gazdasági szükséglet címén egy darab a hatósághoz intézendő bejelentés ki hízalhat. Egy darabon felül háztartás gazdasági szükségletre csak annyi sertést hízalhat, amennyi sertésnek zsírjára majára az ellátást élvezők és a főbirtokadag szentat szükség van.

Az árpat szabad a hízalásra földhasznosítási hízalására az illető gazda a hadaléalm elapján jogosult. Egy darab az nem kell engedelem. Két darab a hízalásához a közszolgálati előjáróság, ezen a hízalási előjáróság engedelmével.

A hízalási engedelmet csak azok kaphatják, akik sertéssel és takarmánnyal, mészszelvényekkel, vagy a nekik kiutalt mennyiséggel rendelkeznek. Gazdasági szükséglet címén 29 darabnál több sertés hízalásához engedelmhez a földmívelési hatóság engedelmével szükséges. A hízalási sertés-nyagassza az engedelmző hatóságtól engedelmét kell kérni.

Az izzó és gazdasági szükségletre, valamint a hízalási hízalás esetén egy darab hízalás részére általában két métermázsát árpat hízalhat. Ha a hízaló tengertermés-nyag rendelkezik, akkor ez a mennyiség több hat métermázsáig fölemelhető.

Az indémítás szentesítése. A hivatalos újság 2-ik száma írja, hogy a király az indémításról szóló törvénycikket szentesítette.

Miksa főherceg kiütetése. Budapesti újságírás. A király Miksa főhercegnek a rend lovakeresztjével a hadiékítménnyel díjazta, kiütetette.

Tisztviselőnyomor ellen.

Javaslatok az állami alkalmazottak jobb ellátásához.

— Az „Ujság” tudósítójától. —

Az állami tisztviselők országos egyesülete küldöttsége május hó 21-én tiszteltt szerle miniszterelnöknek, aki ez alkalommal tisztviselők által előadott panaszokra egy kérdéssel felelt:

— Mondják meg, mit lehet gyakorlatilag tenni?

A feleletre, melyet ebben az irányban fognak tenni, az egyesület kolozsvári választmányához egyik tag most indítványt nyuj-

tott be, melyben a helyzet megjavítására igen életrevaló javaslatokat tesz.

A tűzifaellátás.

Tűzifával az összes állami alkalmazottakat rezsi árban kellene ellátni az államerdekből. Hisz Európa egyik leggazdagabb erdőbirtokosa a magyar állam. Nagy szegény lenne, ha e kimeríthetetlen rengetegekből, saját alkalmazottait, e kritikus időkben sem lenne képes ellátni. A magánerdők tulajdonosai, vállvetve a fakupecekkal, az eddigi árak tizszeresére emelték fel a tűzifa árát. Hasonló uzsorával kapaszkodnak az ár dagítás csimborasszójára a termelők s ismét eladó kupecsek is. És Kolozsvár város beigért 2500 öl fájára, az egészségtelen viszonyok s a mult téli csapódás után, számítani nem lehet.

A földgáz

rezsiárban a kolozsvári állami tisztviselő háztartások részére rendelkezésre bocsátása tárgyában is sürgősen megteendő a lépések. Bocskor Mihály, Gyöngyösy Béla b. e. elnökök vezetése alatt 8—9 óv előtt kezdődtek és sikerrel folytak a tárgyalások. Nagy hibát követett el Kolozsvár város tanácsa és polgármestere, hogy a tisztviselők mozgalmát nem hozta kapcsolatba a hatóság akciójával. Összetartással a háboru előtti évben még a tordai vezeték létesítése előtt kiépült volna a kolozsvári gázvezeték s az akkori 4 millió befektetést egy háborus év tüzelőanyag árkülönbözete fedezte volna. A tisztviselők testülete a város hatóságával s az alumínium-telepek érdekelt-ségével karöltve a Deutsche Bank nélkül, sikerrel megalkotta volna ezt a létesítményt hasznára s dicsőségére kincstelen Kolozsvárnak.

A tejjel való ellátás

a tisztviselők és családjaik számára nem kellene orvosi bizonyítványhoz kötve legyen. Nem csupán akkor kell tejhez juttatni, midőn az éhségtől kimerülve elnyult. A kolozsmonostori állami gazdaság tejgazdasága esetleg rátermett egyen idehelyezéséről a kolozsvári városi hatóság zendő az állam részéről, hogy részint saját termelésű, részint vidétről nagyban termelők-től teljesen ellássa tejtermékekkel a kolozsvári tisztviselői családokat. Hiba, hogy az utóbbi időkig a monostori gazdaság bankigazgatókat s más nem tisztviselőket is részletett telben, kiknek különben is módjuk volt feláron is azt beszerezni; a kistisztviselők kérését pedig kellő figyelemre nem méltatta.

Kenyérnyomorúság

körül a mai mostoha adagok javítását kell kérni a kormánytól. A családfelek naponta 1 kg. liszt legyen az adag. Az állami alkalmazott többnyire kiszállásokra is kenyert kell vigyen. Nem csupán humanizmusból, de a szolgálat érdekéből s magasabb állami tekintetéből. E célból hívja fel a miniszterelnök a tizezerholdás földesurakat, hogy az előnyarákért megígért gazdasági termékeket kellő mennyiségben bocsássák rendelkezésre, hogy a kormány a beszerzési csoportok körében azokat kellő mennyiségben idejekorán kioszthassa. A gazdag földesurak birokáról s a kincstári gazdaságokból a központi irányítás és a vidéki csoportok segítségével ugy el lehet látni az ország összes alkalmazottait, hogy a termékekből ezek rovására, külföldre való csémpészes kizárassék. Az irányításra a központi szövetkezetet a kormány felügyelete mellett lenne hivatva. E központi szövetkezet ellenőrizné a csoportokat. Feladata lenne minden hibát, minden kedvezést szigoruan megterelni, mindenféle panamának elejét venni.

Egyéb szükségletek.

A kincstári sóbányák termékeihez, néhány fillér helyett, ma 20—40 koronaért juthat kilogrammonként a tisztviselő. Egyfelől a szoda-gyárak, másfelől a lanckereskedelem rovottmultu alakjai milliókat keresnek könnyűszerrel és jogosulatlanul a polgárok véres verejtékéből. Nagyon elszomorító ez azért, mert a konyhasóból a szodagyártást a mult század első felében Európa leghiresebb bányászata, Debreczeni Márton találta fel. Találománya miért jutott mégis idegen gyártóknak kezére, ismert

dolog. A kormánynak állami monopóliummá kellene tenni a szodagyárakat.

A magyar só nemcsak ország, de Európa-szerte a legkeresettebb cikk. Fizeti az egyed-árus bank a kincstárnak kgját 13—14 fillérrel. A preparálás, adjusztálás kerül kgként pár fillérbe. Eladja kgját a bank hatalmas arányokban 3 koronától felfelé. Milliókat szerez így módon könnyűszerrel. A kormány a forgalomba hozott asztali sót oly arányban adóztassa meg, hogy legfeljebb 20 százalék nyeresége legyen a banknak. A szoda és az asztali só után milliók fognak a tisztviselők jobb ellátására befolyjni.

Szövörszékek s ehhez a gyapju és gyapotfonalak lennének sürgősen s nagy mennyiségben beszerzendők az állami alkalmazottak családtagjai szövönmunkájához, hogy a lerongyolódástól a családtagok megóvassanak.

Ezek a javaslatok, melyek az állami tisztviselők jobb ellátásához szükséges milliókat az államháztartás kincseskamrájába behoznak s előmozdítanak a jólétet.

Milyen árak voltak 80 év előtt.

Egy kis árjegyzék 1833-ból.

— Az „Ujság” tudósítójától. —

Rég letűnt, boldog idők egyik rózsaszínű emléke az olcsóság, olcsósága mindennek, amit evett, amit viselt és általában, aminek segítségével élt az ember. Ma már ugy gondolunk arra, hogy bevételünkkel arányban álló árakat kellett fizetni ruháért, kenyérért, husért, vagy dohányért, mint valamely mitologiai órára, melyhez csak hitetlenkedő képzeletünk szállt néha vissza. Egy táblázat került szemünk elé, megbarnult lapjait forgatva, a legregibb kolozsvári ujságok egyikének, az „Erdélyi Híradó”-nak és elmerengünk a dolgokon. Vajjon, ha a ma drágasága csakugyan a ma szerencsétlenségétől függ, mennyivel jobb, derültebb és szebb lehetett minden az olcsóság ama legendás világában?

Hazai természetnyomoknak januárius hónapban felsőbb s alsóbb hetivásári ára váltóforintokban és váltókracjérokban — mondja a táblázat 1833. február 19-es dátummal. Erdemes, talán fájdalmas egy kissé, de okvetlenül tanulságos összehasonlítani ennek a táblázatnak a ma mostaniakkal. Először is a buza. Egy 16 kupás erdélyi véka tiszta buza ára 1 forint 20 krajcártól 1 forint 32 krajcárig terjedt, az elegybuzáé 1 forint, a törökbuzaé 80—90 krajcár, a zabé 42 krajcár. Hol vannak ezektől a szerény összegektől a mai terményárak. És hasonló, sőt talán nagyobb a különbség más araknál is. A gyapju ára például a kolozsvári piacon mázsánként 11 forinttól 24 forintig terjedt. A méz mázsája 12—14 forint, egy öl fa pedig 12 forint volt.

Különösen érdekes az étel és italneműk árait nézegetni. Egy font marhahus 8 krajcár volt, egy font sertéshus 14 krajcár, a szalonna 32 krajcár, a faggyunak pedig, melyet akkor csak gyertyakészítésre használtak, 18 forint volt mázsája. A bor ára nyolc kupás erdélyi vedrenként 1 forint 80 krajcártól egész 3 forint 60 krajcárig terjedt, a szilvrium ára 3 forint 60 krajcár, a gabonáé 3 forint 20 krajcár volt és a híres szeremi törkölynek és seprőnek akója 8—9 pengő volt. Oh, ha egy mai hadseregszállító, vagy árdrágító akkor bevasárolhatott volna.

A dohányt is mázsaszámra mérték és bizonyára nem leplezték le az embert, ha tiznél több szivarnak valót kapott hetenként. Egy mázsa debreceni dohány ára 9 forinttól 10 forint 15 krajcárig terjedt, a szegedi dohányt pedig 7-től 11 forintig vesztegették. Bizony így árak mellett nem is lett volna értelme a m. kir. dohányjövédéknek. Milyen jó, hogy azóta rájött az állam, hogy a bor, pálinka és a dohány árakat is ugy lehet sáfalni, mint az adóprést, mert muszáj vele együtt élni.

Hát ilyen drága világ volt akkor. Istenem, milyen pazarul élhetett volna fizetéséből egy napidijas, vagy egy törvényszéki bíró, vagy egy közhivatalnok. Nemcsak abból, amit most kap egy napidijas, bíró, vagy hivatalnok, hanem abból is, amit akkor kapott, mert a kettő közöt

nem nagy a különbség. Nem olyan nagy, mint például egy font márhafus akkori 8 krajcárja és egy kiló márhafus mai 16-18 koronája között.

A kolozsvári nyugdíjasok feljajdulása.

Újabb kérés a miniszterelnökhöz.

— Az „Ujság” tudósítójától. —

A kolozsvári nyugdíjas állami tisztviselők vasárnap délelőtt a kolozsvári kir. itélőtábla polgári tanácsstermében foglalkoztak azzal a csalódással, amit reájuk az indemnitás tárgyalása hozott. Fájdalmasan érintette a nyugdíjas tisztviselőket, hogy háborús segélyük aránytalanul alacsonyabban lett megállapítva, mint az aktív állami tisztviselőké s még lesújtóbb, hogy a ruhabezérzési segélyből a tisztviselőket kizárták.

A kolozsvári nyugdíjas állami tisztviselők ezért elhatározták, hogy az összes magyarországi nyugdíjas állami tisztviselők nevében, miután minden eddigi panaszuk hiábavaló volt, újabb kérést intéznek a kormányhoz és a képviselőházhoz, mert a nyugdíjasok nyomora immár elviselhetetlen szegénye az államnak.

Kérésükben, melyet a tegnapi napon küldöttek el a miniszterelnöknek, így jajdulnak fel a nyugdíjasok:

Fiaink, unokáink az ország határain véreznek és balnak hősi halált, míg mi otthon kopott ruhában, vagy lefongyolódva, a legszükségesebbeket is nélkülözve, folytatjuk a létért való küzdelmünket. Hova folyamodjunk segítségért, ha nem az államhoz, ahova tartozunk? Hiszen a nyugdíjazással nem szakadt szét az a kapocs, mely odacsatolja és nem botlott fel az a jogi viszony, melyben hitünk és bizalmunk volt, hogy elég erős lesz becsületos, hűségos munkasait megvédeni a tőlük nem függő okokból fenyegető, hasonló csapásoktól és biztosítani fogja legalább a mindennapi kenyerünket és ruházatunkat.

Kegyelmes Urunk! Nekünk is jogunk van élni, hogy a társadalom előtt ne legyünk kénytelenek pirulva utalni arra, hogy mi is az állam kötelekébe tartozunk. Ezért alázattal kérjük: Adják meg a nyugdíjasoknak is a ténylegesek ellátásához viszonyított egyenlő arányú háborús segélyt s a fizetésrendezéssel egyidejűleg a nyugdíjilletményeket is a megélhetéshez viszonyítva emeljék fel. Minden régi nyugdíjasnak a megillető lakbérnyugdíjat biztosítsák. Azoknak, akiket a ténylegesek sorában megilletne, adják meg a családi pótlékot. A ruhasegély-összeget szintén engedélyezzék és olyan mértékben, mint a tényleges tisztviselőknél az indemnitás törvénye szerint meg lett állapítva. A háború folyamán mindezek hiányában a nyugdíjasok súlyos sérelmet szenvedtek; ennek orvoslását kérjük az egész vonalon, az összes nyugdíjas kártársak, a tisztviselői özvegyek és árva nevében és érdekükben. Ez alkalmi kérésünkre annyival inkább súlyt helyezhetünk, mert értesülés szerint a „Hádezerédeség” a nyugdíjas katonatiszti családok részére a ruhasegélyeket szintén engedélyezte.

A kolozsvári kereskedők és iparosok szervezkedése.

A Közgazdasági Párt programjának előkészítése.

— Az „Ujság” tudósítójától. —

A kolozsvári kereskedők és iparosok tegnap délelőtt 11 órakor az Iparkamara dísztermében értekezletet tartottak. Összehozta őket a közös érdek, a közös sérelm és mellőzés, amelyben eddig részük volt és az az elhatározás, hogy ennek az egészségtelen állapotnak öséréjükből mert a mástámogatására nem számíthatnak — véget vessek. Folytatása volt az az érte-

kezlet az Omke múlt hó 2-án tartott kerületi ülésének, melyen a kolozsvári kereskedők és iparosok elhatározták, hogy egy táborba tömörülnek és megalakítják a közgazdasági pártot. A vasárnapi előkészítő értekezleten teljes számban képviseltette magát Kolozsvár kereskedő és iparos társadalma s szolidaritásuknak kifejezése-képen megjelentek azon a földészek is.

Az értekezletet dr. Kiss Béla az iparkamara titkára nyitotta meg. Megnyitóbeszédében hangsúlyozta, hogy valahányszor új kormány alakult, mindeniknek programjában volt és a kormányok részéről már szállóigévé vált szép mondas, hogy Magyarországot csak a kereskedelem és ipar teheti naggyá. És tényleg csináltak ipart is, kereskedelmet is, de az iparosok és kereskedők nélkül. Hogy milyen volt és milyen az ipar és kereskedelem, a jelenlegi helyzet bizonyítja. Ennek okát pedig egyedül az iparos és kereskedő osztály szervezetlenségében kell keresni. Szervezkedni kell e két osztálynak is, hogy megvédhesse jogait és érdekeit a parlamenten kívül és ha kell a parlamentben is. Holott a központokról is, melyek a legitím kereskedelmet halálra ítélték és az árakat toronymagasságig emelték fel. Mindezt pedig meg lehetett volna akadályozni, ha a kereskedő és iparos osztálynak hatalmat szervezete lett volna, mely kellő súlyjal és eréllyel léphetett volna fel jogai megvédésére. Beszámolt az eddigi munkáról, majd kérte az értekezletet, válasszanak elnököt és küldjenek ki a program részletes megállapítására egy szűkebbkörű bizottságot.

A jelenlevők egyhangulag Havas Lázárnak a kolozsvári kereskedelmi és ipari érdekek lelkes harcosának ajánlották fel az elnökséget, ki a bizalmat megköszönve, rámutatott az együttműködés szükségességére és arra, hogy milyen fontos érdekek fűződnek a kereskedők és iparosok szervezkedéséhez. Beszédéhez Harmath Domokos fűzött megjegyzéseket. Az elnök válasza után Laskai Árpád szólalt fel.

Ezután dr. Kiss Béla szólalt fel, kinek indítványára a program megállapítására az értekezlet a kereskedők közül: Tamási Istvánt, Havas Lázárt, Laskai Árpádot, Püspöki Miklóst, Farkas Ernőt, Heller Lajost, Stief Jenőt, Nyerges Lukácsot, Székely Viktort, Leitersdorfer Sándort, az iparosok részéről Andrásoffszky Danót, Réti Károlyt, Jakab Lajost, Jakner Józsefet, Kapcsa Imrét, Lengyel Károlyt, Klein Jakabot, Mastitz Ferenczet, Kisfaludi Árpádot, Hevesi Józsefet és Barabás Istvánt, a földészek közül pedig: Butyka Ferenczet, Nagy Ferenczet, Szabó Józsefet és Bartos Ferenczet küldte ki. Megválasztotta végül a közgyűlés ügyvezetővé Laskai Árpádot.

Az értekezlet végén Havas Lázár elnök szólalt fel, aki bejelentette, hogy a programot a legközelebbi alakuló gyűlésen publikálják, addig is kérte a jelenlevő iparosokat és kereskedőket, hogy az új alakulásnak szerezzenek minél több hívet.

BIRREK

Csak 3 korona

az „Ujság” előfizési ára egy óra helyben, házhoz hozva, ha kiadókivételünkben: Deák F. n. 12. (Gombos-papírüzlet) előfizet.

— (Összejövetel a Függetlenségi Pártkörben.) A kolozsvári Függetlenségi Pártkör rendes heti összejövetelét ma, kedden este 6 órakor tartja. A Pártkör tagjai a politikai helyzet fölött barátságos eszmecsere-t fognak folytatni.

— (A kereskedelmi alkalmazottak és a vasárnapi zárás.) az „Ujság” szombati számban két kereskedő aláírásával egy felhívás jelent meg, melyben a teljes vasárnapi munkaszünet megtartása tárgyában kötött egyezség megszűzésére hívják fel azokat a kereskedőket, akik szombaton zárva tartják üzleteiket. A kereskedelmi alkalmazottak helyi egyesülete s nyilatkozatra az alábbi sorok közlését kérte:

Mielőtt a felhívás lény tiltakozásunkat kell kifejezünk ama kereskedők ellen, amely ismét megbolygatja fontos kérdés immár nyugópontra jut. Minden józanon gondolkodó ember felhívhat gondolhat arra, hogy az alkalmazottak főnöki testület között létrejött egységes állapotát vallási motívumoktól vezető néhány kereskedő veszélyeztetése. Kérde a felhívás közreadóit, hogy mi jogon hatják aláírásukkal a kereskedők al mikor a kereskedők legnagyobb része azonosítja magát, sőt egész bátran állítják hogy nyíltan ellene van a felhívás tényszerűnek. Nem tartjuk a teljes vasárnapi munkaszünet ideális eszméjéhez méltónak a felett tovább vitalkozni, de bátrak vagyunk hivni az Omke kötelekébe tartozó kereskedőket, hogy a vasárnapi munkaszünet ügyében történt megállapodáshoz magukat mázni sziveskedjenek. Egyben felhívjuk a közönséget, hogy vásárlásukat kezdjenek hetköznapokon eszközölni. A helyi egyesülete.

— (A város új zöldéskertjei és lakásai.) Mint jelentette már az Ujság, a város közgyűlése elhatározta az Erzsébetvárosban 42 holdas területet megvásárolni. A telekvásárlás természetesen a város tisztviselésének céljait szolgálja, de addig ennek a területnek beépítéséről szó nem esik, arra fogják használni, hogy a mihi nyomorúságot enyhítsék valahogyan. Először a lakásmizériáról van szó. A telek egy részét ugyanis barakokat fognak építeni. Az építkezéseket erre nézve már megkezdte az illetékes ügyosztályok. A terület másik részét kertészeti célokra fogják fordítani. Ezzel is több zöldéskertet juttassák a város lakosságát.

— (Negyvennyolcezer korona a rendőrségnek.) A városi rendőrségnek a tegnapi beütemezésre vonatkozóan közli, hogy a rendőrségnek fejlesztésére szánt négy millió forint ebből az összegből, Kolozsvárnak 48 ezer koronát utalnak.

— (Köszö hivesztelések egy hajlyesítéséről.) Budapesti tudósítók tele napok óta az a köszö hír kering. Adrián egy nagy személyszállító gőzlyed, amely ezer gyereket vitt Cirkonyaralni. A kereskedelmi minisztérium ügyosztályában ezt a hírt a legutóbb megcáfolták.

— (Gázol a vonat.) A károli sebészeti klinikájára tegnap ké sulvosan emberi szállítottak be. Az egyik Szécsényi tövisi földművelő, akit Tóvis közelében egy dony ütötte el és egyik lábát levágta, a Szilágyi Spáte apahidai lakos, akit az állomáson ért hasonló baleset. Az ügy mind két ügyben megindította a vizsgálatot.

— (A ragadoskezü szobalány.) Számunkban ily címen megírt Udvari szobalány esetét, akit a törvénytelen rendbeli lopás miatt 2 évi börtönrre ítélték. Van ebben a közleményben egy Friebe Bernátné nevű asszonyról, aki a szobalányokat Udvari Erzsébettől megvásárolta. Ez a Friebe Bernátné azonban nem azonos Friebe Bernátné fakeskedő nevével.

— (Bőr a nyerges és szijgyártó mesterek.) A Magyar Bőrbeszerzési P. T. 60 kg. bőr bört utalt ki a város területén lakó nyerges és szijgyártó iparosok között levő szétosztott végett. A Kereskedelmi és Iparkamara felhívja azokat, akik a bőrre igény tartanak, hogy kamaránál 3 napon belül jelentkezzenek. Minden 1 kgs. blankbőrre 3 dkg. kendermagot kell fizetni.

— (Bejáró szakácsnőt.) A jóról jóról jó fizetéssel felvesszük. Mosonvason van. Cím: Gombos papírüzletben Deák F. n. 12. szám.

— (Eljegyzés.) Rosenblatt Rószka és gyenge Ausländer József Kolozsvárt.